

Příloha 2

Texty – části příběhu Sabiry a Halita

Jmenuješ se Sabira a pocházíš ze severní Gruzie. Jsi členkou ortodoxní muslimské komunity, které se v jinak křesťanské zemi nežije příliš dobře. Svě každodenní starosti dělíš především mezi své tři děti a venkovský dům, kde žiješ nejen s manželem Halitem, ale i jeho druhou ženou, která zde vychovává další dvě děti. Ve společné domácnosti se vám žije poměrně dobře a vzájemně si pomáháte, někdy se i hádáte. To vše ale patří ke koloritu všedních dní. Situace se mění, když postupně dochází ke skupování okolních pozemků novými majiteli, etnickými Rusy. Napětí v městečku mezi Gruzínci a Rusy postupně stoupá. O to víc sousedů prodává pozemky a domy Rusům za poměrně dobré ceny. Najednou tak má váš dům všechny sousedy ruské, tedy sousedy s pravoslavným vyznáním. Sousedky, které jsi znala a se kterými ses stýkala, odešly do jiných měst nebo na okraj toho vašeho. Hádky a urážení jsou najednou v ulici na denním pořádku, atmosféra houstne, objevují se případy žhářství, občasná střelba. Členové muslimské komunity se cítí nábožensky utlačováni.

Tvůj manžel tě seznamuje se situací. Váš dům se musí prodat, ruští sousedé již nedávají na výběr. Musíte odejít. Peněz za dům bude velmi málo. To by se nestalo, kdybyste jej prodali dřív jako všichni ostatní. Tvůj muž chce do Evropy, volba padne na Českou republiku – vízum je levné a dá se rychle dostat do Rakouska nebo Německa. Po rozhovoru se svým mužem jsi postavena před rozhodnutí – buď odejít s ním a dětmi do ČR, nebo se sama odstěhovat k sestře. Dokážu opustit své děti? Pokud nepůjdu, jak se bez manžela obejdu? Jak mě bude rodina vnímat, když nebudu následovat svého manžela? Kde je Česká republika? Jaké to tam je? Jak se připravit na cestu a život tam? Dokáže nás tam manžel uživit? Nakonec se rozhodneš odejít se svým mužem do ČR, i když ani nevíš, kde to vlastně je.

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Jmenuješ se Halit a pocházíš ze severní Gruzie. Jsi členem ortodoxní muslimské komunity, které se v jinak křesťanské zemi nežije příliš dobře. Máš však práci a venkovský dům, živiš úspěšně své dvě ženy a celkem pět dětí. Ve společné domácnosti se vám žije poměrně dobře a vzájemně si pomáháte. V závislosti na dění na Kavkaze se ale stávají každodenností nenávistné útoky na místní islámskou komunitu. Dochází ke skupování okolních pozemků novými majiteli, etnickými Rusy. Napětí v městečku mezi Gruzínci a Rusy postupně stoupá. O to víc sousedů prodává pozemky a domy Rusům za poměrně dobré ceny. Najednou tak má váš dům všechny sousedy ruské, tedy sousedy s pravoslavným vyznáním. Sousedé, které jsi znal a se kterými ses stýkal, odešli do jiných měst nebo na okraj toho vašeho. Hádky a urážení jsou najednou v ulici na denním pořádku, atmosféra houstne, objevují se případy žhářství, občasná střelba. Co když vypukne válka? Dokážu se postarat o svou rodinu?

Členové muslimské komunity se cítí nábožensky utlačováni. Muži v čele komunity proto vyzvou své členy k odchodu ze země, mimo pronásledování totiž hrozí i občanská válka mezi Gruzínci a Rusy. Mnoho Gruzínců si nechává najednou udělit i ruské občanství s tím, že dvojí občanství se vždycky hodí. Váš dům se musí prodat, ruští sousedé již nedávají na výběr. Musíte odejít. Peněz za dům bude velmi málo. To by se nestalo, kdybyste jej prodali dřív jako všichni ostatní. Komunita chce do Evropy, volba padne na Českou republiku – vízum je levné a dá se rychle dostat do Rakouska nebo Německa. Jít, nebo nejit? Jaké to tam bude? Co vzít s sebou? Z čeho tam budeme žít, když peníze za dům stačí akorát tak na cestu a víza? Co když se to tu doma zlepší? Třeba ani žádná občanská válka nebude... Rozhodneš se o tom nepřemýšlet a podřídiš se komunitě. Rozhodnutí prodat dům a odejít i s dětmi oznámíš svým dvěma ženám. Nediskutuješ s nimi o tom, diskuze se ženou není muže tvého postavení hodna. Necháváš jim ale na výběr, zda ony samy půjdu s tebou a dětmi, nebo zůstanou. Ženy se příliš nebrání, alespoň ti to tak připadá, a odchází ze země spolu s tebou a komunitou.

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

V České republice se jako uprchlíci dostáváte do uprchlického tábora v Havířově. Tam mezi prvními věcmi řeší polygamní manželství. Vzhledem k tomu, že jsi druhou ženou svého muže, je vaše manželství anulováno a ty jsi pro potřeby zákonů v ČR prohlášena za svobodnou. Spolu s tvými třemi dětmi jsi přestěhována do jiné budovy, určené pro ženy. Ztrácíš tak možnost žít komunitně, jak jsi byla zvyklá. Za anulaci manželství je ti právníkem přislíbeno rychlé rozhodnutí o legalizaci pobytu. Právník ti také vysvětluje, že v případě, že nebudeš chtít anulaci přijmout, je možné zastavit žádost o azyl a vrátit se zpět do Gruzie. Jsi zoufalá a nevíš, co dělat. Mám anulaci přijmout a ztratit tak veškerou oporu svého muže, který již nebude oficiálně mým manželem? Pouto mezi námi se přeci nezmění, slíbili jsme si manželství před bohem, ne úředníkem. Bude mě tedy pořád milovat? Nemám odjet zpět a zůstat oficiálně Halitovou ženou? Co mám jako dobrá manželka udělat?

Zvažuješ, že pokud se rozhodneš pro anulaci manželství, mohla bys tím urychlit rozhodnutí ve věci azylu pro svého muže. Když pozitivní rozhodnutí dostanou jeho děti, jistě je brzy obdrží i on a budete zase rodina. Po měsíci čekání skutečně jako satisfakci dostáváš i se svými dvěma dětmi pozitivní rozhodnutí ve věci azylu. Třetí dítě ale nikoli, neboť jeho zákonný zástupce je Halit, jeho otec, který společně se svou první ženou na azyl stále čeká. Negativní stránkou uděleného azylu je skutečnost, že nyní se musíte do 14 dnů z uprchlického tábora vystěhovat. Na tři měsíce se můžete nastěhovat do IAS v Mostě (integračního azylového střediska), pak je potřeba si najít jiné bydlení. Společně s uděleným azylem dostáváš startovné – jednorázovou částku 3100 Kč na každého člena rodiny s pozitivním rozhodnutím ve věci azylu. Celkem tedy 9300 Kč. S těmito penězi musíte vystačit, než si najdeš práci nebo vyřídíš sociální dávky.

V České republice se dostáváte do uprchlického tábora v Havířově. Tam mezi prvními věcmi řeší polygamní manželství. Vzhledem k tomu, že Sabira je tvou druhou ženou, je vaše manželství anulováno a ona je pro potřeby zákonů v ČR prohlášena za svobodnou. Sabira a její tři děti jsou přestěhovány do jiné budovy, určené pro ženy. Ty bydlíš dále se svou první ženou a jejími dvěma dětmi v jednom pokoji. Se Sabirou se setkáváte a snažíte se žít jako dříve. Celkem je příjem tvůj, tvých dvou dětí a tvé první ženy 3800 Kč za měsíc. Jídlo a ubytování máte zadarmo, ostatní potřeby si musíte platit. Abys rodině přilepšil, sháníš občasnou nelegální práci jako zedník, jen málokdy však dostaneš zapláceno.

Zamýšlíš se nad pozicí své bývalé ženy Sabiry a vaším vzájemným vztahem po anulování manželství. Ještě ke všemu ona i vaše dvě děti dostaly azyl. Ne tak váš poslední syn, jehož zákonným zástupcem jsi ty. Tuto situaci vnímáš jako velkou nespravedlnost a uvažuješ o tom, že již nebudeš svou druhou ženu dále podporovat. Ostatně, není již tvou ženou, jen podle muslimského práva, které zde neplatí. Co kdybych se jich vzdal? Dokázal bych to vůbec? Každopádně bych se mohl se Sabirou o trochu méně stýkat. Teď, když nemám práci, je pro mě starost o jednu rodinu až až.

Udělený azyl pro Sabiru a vaše děti znamená i to, že se musí do 14 dnů z uprchlického tábora vystěhovat. Na tři měsíce se může nastěhovat do IAS (integračního azylového střediska), které je však v Mostě. V průběhu této doby musí Sabira najít jiné bydlení. Společně s uděleným azylem dostává Sabira startovné – jednorázovou částku 3100 Kč na každého člena rodiny s pozitivním rozhodnutím ve věci azylu. Celkem tedy 9300 Kč. Jsi proto uklidněn, že se finančně nemusíš starat. Na druhou stranu se ti příliš nezamlouvá mít druhou polovinu rodiny až v Mostě, zvláště když ty a tvá první žena musíte nadále pobývat v uprchlickém táboře v Havířově.

Během pobytu v IAS hledáš v Mostě vlastní ubytování. S podporou místní gruzínské komunity se ti podaří nějaké najít. Tvůj manžel si ale přeje, aby ses nastěhovala do Prostějova, kde se budete se moct více vídat. Od komunity v Mostě se ti ale příliš nechce. Mám se přestěhovat? Tady se mi již podařilo navázat vztahy s lidmi z komunity. Podařilo by se mi to i v Prostějově? Co když se mnou má nejstarší dcera Madina po přestěhování nebude zase mluvit, jako když jsme odešli z Gruzie?

Nakonec však svého manžela poslechněš a přestěhujete se do prostějovského bytu, který našli jeho kamarádi. Ve městě jinak nikoho neznáš, byt je vybaven minimálně. Vyhledáváš tedy společnost ostatních muslimek, které ve městě také žijí. Manžel zpočátku přijíždí každý druhý den (z tábora může na propustku), pak ale méně a méně.

V průběhu pobytu v IAS sis vyřídila sociální dávky. Toto zařizování trvalo dlouho, celý měsíc. Než ti byly první sociální dávky vyplaceny, podařilo se vám vyjít s penězi, co jsi dostala jako startovné při odchodu z uprchlického tábora. Ani poté se nedaří peníze ušetřit. Velká část padne na ubytování a zbytek vyjde tak akorát na zajištění jídla a dalších životních potřeb.

Během pobytu v IAS hledá Sabira vlastní ubytování. Podařilo se jí nějaké najít v Mostě, kde je velká gruzínská komunita. Jakmile to zjistíš, nelíbí se ti představa, že by žila na druhém konci republiky. Proto se rozhodneš s pomocí svých přátel pro ni a děti najít ubytování daleko blíže Havířovu. Podaří se vám to v Prostějově. Alespoň je budeš moci navštěvovat a jezdit za nimi. Je to přece ještě pořád tvá žena. Zpočátku za nimi jezdíš každý druhý den (z tábora můžeš na propustku), pak ale méně a méně. Azylové řízení se blíží ke konci a ty věnuješ velké úsilí tomu, aby pro zbytek rodiny dopadlo dobře. Po táboře se šíří zvěsti, že u případů, kdy má muž dvě ženy, jednu v ČR nechají a zbytek rodiny vyhostí. To přece nemůžeš dopustit. Na koho se mám obrátit pro pomoc? Má cenu shánět peníze na úplatky? A co Sabira s dětmi? Neměl bych je navštěvovat častěji? Stýská se mi po dětech...

Vaše finanční situace je napjatá. Jídlo a ubytování máte s rodinou zatím pořád zadarmo, na druhou stranu cesty za Sabirou, oblečení pro děti a zdravotní péče se čím dál více prodražují. Žijete s tvou první ženou a dětmi z ruky do úst. Doufáš, že již brzy budeš mít azyl a tím pádem i možnost sehnat legálně peníze.

V novém městě se cítíš poněkud osamocena, proto si děláš ze svojí devítileté dcery Madiny společnici sobě rovnou. Madinu velmi rozmazluješ, chováš se k ní jako ke své nejlepší kamarádce, svěřuješ se jí se svými obavami, které dívka mnohdy ani nechápe. Celou situaci velmi špatně snáš. Má začít chodit do nové školy, kam ale nechce. Nemá zde žádné kamarádky, nejsou tu ani žádné žákyně muslimky. Madina navíc umí špatně česky a ve škole se jí nelíbí. Chce zpět do Gruzie, nebo alespoň do Mostu, kde měla kamarádku Safiu. Nakonec využívá svého postavení v domácnosti, stará se o své dva sourozence předškolního věku a do školy nechodí. Ředitel školy je velmi rozezlený kvůli častým absencím dívky, nakonec se dohodnete, že Madina přestoupí na jinou školu. Tam do stejného ročníku chodí muslimská dívka z rodiny, kterou vzdáleně znáš ještě z pobytu v uprchlickém táboře.

Vaše finanční situace se nezlepšuje. Z částky sociálních dávek zaplatíš bydlení, jídlo, ošacení a školní pomůcky. Rodině nic nezbyvá, nejste schopni nic ušetřit. Opravdu jsem se měla stěhovat? Nemám se vzepřít manželovi a jít zpět do Mostu? Nebo bych ho měla požádat, aby nám dával více peněz?

Dostávají se k tobě znepokojivé zprávy o chování vaší dcery Madiny, která nechce chodit do školy. Je zřejmé, že jí její matka nezvládá, je třeba otcovské autority. Půjčíš si pět set korun od přátel v táboře, koupíš novou aktovku a rozjedeš se do Prostějova za rodinou. Madině domluvíš, ta nakonec do školy odejde. Zůstáváš dva dny a vypadá to, že vše bude v pořádku. Jak na ně ale z jiného města máš dohlížet? Nebylo by bývalo lepší zůstat pod jednou střešou v Gruzii? Vždyť ani sám neumiš česky, všechno vyřizují kamarádi. Cítíš se na obtíž.

Po návratu do tábora ti přijde rozhodnutí o udělení azylu pro tebe, tvé děti a první ženu. Uleví se ti a vzhledem k drobně narůstajícím dluhům se rozhodneš okamžitě odcestovat do Rakouska a vydělat nějaké peníze. Máš tam kamarády, práci jistě seženeš. Musíš si ale půjčit na cestu a nějaké počáteční výdaje, celkem to vyjde na 10000 Kč. Protože se tvá první žena bude muset z tábora vystěhovat, posíláš ji do Mostu, kde je IAS a také silná muslimská komunita. Bude o ni dobře postaráno. Zvažuješ, zda by se tam v takovém případě neměla odstěhovat také Sabira s dětmi. Teď, když jsem vyřešil problémy s Madinou školní docházkou v Prostějově, si to přeci nebudu komplikovat dalším stěhováním a zařizováním. Hlavně abych byl v Rakousku schopný vydělat dostatek peněz pro celou rodinu.

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Vzhledem k velmi špatné finanční situaci žádáš manžela, aby vám pomohl. Ten sice sežene nějaké peníze před cestou do Rakouska za práci, není to ovšem jediný „dar“ z jeho strany. Měsíc po jeho odjezdu zjišťuješ, že jsi těhotná. Těhotenství neprobíhá dobře. Nedaří se ti najít gynekoložku ženu, jelikož všechny ordinace ženských lékařek již nové pacientky nepřijímají. Od gynekologa muže se nechceš nechat prohlédnout. Nakonec se ti přece jenom díky přímluvě sociální pracovnice podaří ženskou lékařku najít. Ta zjistí velké komplikace a posílá tě na další vyšetření. Ukáže se, že se dítě nenarodí živé. Na prenatalní diagnostice ti lékařka nabízí potrat, ten však v souladu se svým náboženstvím odmítáš. Jsi proto poslána do řádové nemocnice, kde tě k potratu nutit nebudou. Jsou zde však všichni gynekologové muži. Z toho důvodu se velmi bráníš dalším vyšetřením. Co když je ale s dítětem vážně něco špatně? Jenže jít na prohlídku k muži a svléknout se tam? Ne, to přece nemůžu. Co by mi řekl Halit?

Nakonec s ohledem na zdravotní stav se musíš od gynekologa muže nechat prohlédnout. Prohlídky navštěvuješ pravidelně, i když ne příliš ochotně. Na jedné z těchto prohlídek ti řeknou, že srdce miminka již nebije. Musíš podstoupit vyvolání porodu mrtvého plodu, což znamená tři dny v nemocnici. Ve své těžké situaci jsi finančně podporována neziskovými organizacemi a také kamarádkami z komunity. I tak je pro tebe situace po smrti dítěte velmi náročná, na pohřeb si musíš vypůjčit.

Po návratu z nemocnice dojdou alespoň dobré zprávy ze školy. Madina se dobře učí. Ne tak ovšem její spolužačka, další muslimská dívka, která pravděpodobně propadne. Madina však bez ní nechce chodit dál do školy. Po domluvě s manželem se nakonec stěhuješ zpět do Mostu. Hledáte společně s manželem další byt. Přístup sociální pracovnice se po pohřbu novorozence hodně změnil k lepšímu a slibuje ti podporu při stěhování. Do Mostu se těšíš, budeš s místní muslimskou komunitou a v blízkosti svého manžela a rodiny.

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Daří se ti sehnat práci v Rakousku na stavbě jako zedník. Poměrně dobře vyděláváš, víš, že po návratu můžeš splatit dluhy. S rodinou jsi v kontaktu minimálně, nemáš roaming a věnuješ se více práci. Neočekáváš, že za ty tři měsíce, co můžeš v Rakousku zůstat bez pracovního povolení, by se doma odehrálo něco zásadního. Na konci druhého měsíce pobytu se k tobě však dostávají znepokojivé zprávy od tvé bývalé ženy Sabiry. Je těhotná, stěžuje si na přístup v nemocnici a dítě na tom není dobře.

Vracíš se tedy do Čech a uvažuješ, jak můžeš v dané situaci pomoci. Týden po příjezdu ale tvé nenarozené dítě umírá. Velmi váháš, co dál. Sabira v tvých očích ztratila na hodnotě. Udělala ona nějakou chybu? Nebo jsem se já málo staral? Nedovedeš si představit, že budeš do budoucna podporovat obě rodiny. Na druhou stranu nechceš, aby tvé děti v Prostějově strádaly. Jakmile se Sabira vrátí z nemocnice, budeš se muset rozhodnout. Zatím zůstáváš se svou první ženou v Mostě.

Po návratu Sabiry z nemocnice se dozvídáš, že Madina má opět problémy ve škole. I když se sama dobře učila, její kamarádka propadá, což má vliv na Madinu motivaci chodit do školy. To je pro tebe poslední kapka. Rozhodneš se, že se Sabira i s rodinou přestěhují do Mostu. Budeš tak moci nadále dohlížet na výchovu všech svých dětí. Hledáš pro Sabiru jiný byt, než kde bydlíš s rodinou, nejsi si totiž úplně jistý, co dál. Prozatím je tím ale vše vyřešeno. Jen s prací je to horší. Kvůli jazykové bariéře je pro tebe velmi nesnadné najít legální práci, kde bys dostal zapláceno. Na druhou stranu můžeš pravidelně vždy na tři měsíce odcestovat do Rakouska a tam v muslimské gruzínské komunitě zaměstnání najít.